689/04

Den 19. januar 2004 blev i sag nr. 60.972:

xxxxxxx xx xxxxxxx
xxxxxxxxxx xx xxxxx
xxxx xxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsordning i Nordea Pension, klager ved sin advokat over selskabets sagsbehandling.

Det fremgår af sagen, at klageren i 1989 måtte sælge sit revisionsfirma som følge af alvorlig sygdom. I 1991 fik klageren konstateret en kræftsvulst i hjernen. Den 11/11 1993 meddelte selskabet, at det havde bevilliget udbetaling af invalidepension samt præmiefritagelse fra 1/4 1991 til 1/10 1995. Bevillingen er foreløbigt forlænget frem til 1/9 2005.

Klagerens pensionsordning er oprettet med tre dækninger: Udbetaling af invalidepension ved tab af erhvervsevne, udbetaling af livsforsikring ved dødsfald samt ophørende udbetaling ved alderspensionering.

Klagerens advokat har nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at der ikke er indgået nogen reguleringsaftale om, at præmieindbetalingerne i tilfælde af præmiefritagelse skal reduceres til en pristalsreguleret præmieindbetaling. I konsekvens heraf gøres det gældende, at selskabet i tilfælde af præmiefritagelse i perioden 1/1 1991 til 1/9 2014 er forpligtet til at yde en årlig præmieregulering på 15 % af foregående års præmie. I advokatens skrivelse af 1/4 2003 til nævnet anføres bl.a.:

"H.P.C. [klageren] underskrev den 27. september 1983 en begæring om tegning af privat livsforsikring.

…

Forsikringen skulle begynde den 1. september 1983 og det var aftalt, at der årligt skulle indbetales en præmie på kr. 10.000,00, og at denne præmie årligt skulle forhøjes med 15% af foregående års præmie.

På baggrund af begæringen fik H.P.C. tilsendt police, der vedlægges som bilag ..

I perioden fra 1983 og indtil 1. september 1990 blev præmien reguleret med 15 % af foregående års præmie. H.P.C. fik hvert år en skrivelse fra forsikringsselskabet om, at præmien ville blive reguleret med 15 %, medmindre forsikringsselskabet fik anden besked. Som eksempel på en sådan skrivelse vedlægges en skrivelse af 11. juli 1988, bilag …, fra forsikringsselskabet til H.P.C.

…

I november 2000 rettede H.C.P. henvendelse til forsikringsselskabet for at få oplyst, hvorledes man regulerede præmien efter at der var meddelt præmiefritagelse.

H.C.P. undrede sig bl.a. over, at de udbetalinger der skete fra forsikringen, ikke svarede til det han blev stillet i udsigt ved tegningen af forsikringen.

…

I skrivelse af 29. januar 2001, bilag .., meddelte forsikringsselskabet, at præmien fra præmiefritagelsestidspunktet var blevet pristalsreguleret efter de gældende nettoprisindeks.

…

H.P.C. fik i en skrivelse af 22. januar 2002 tilsendt en kopi af en reguleringsaftale.

…

H.C.P. konstaterede, at en reguleringsaftale af indhold som bilag .., havde han aldrig tidligere set. Hverken ved fremsættelsen af forsikringsbegæringen, eller da han fik tilsendt policen med tilhørende betingelser. H.P.C. konstaterede ligeledes, at den kopi af reguleringsaftale han i 2002 fik tilsendt, var uden udfyldning af rubrikkerne: 'Forsikringsaftale', 'Reguleringsaftale'. 'Kunde nummer', 'Police nummer' eller 'Reguleringstidspunkt'.

…

Til støtte for påstanden gør H.P.C. gældende,

at det i forsikringsbegæringen, som er udfyldt af Trygs assurandør, og policen er aftalt, at den årlige præmie skal reguleres med 15 % af foregående års præmie,

at der ikke er aftalt nogen reguleringsaftale i tilfælde af præmiefritagelse.

…

at det ikke af forsikringsbetingelserne fremgår, at den aftalte præmieregulering, som følge af præmiefritagelse, kun skal reguleres med nettoprisindekset,

at forsikringsselskabet, i forbindelse med drøftelserne om præmiefritagelse, burde have rådgivet H.P.C. om, at præmiefritagelsen medførte, at den årlige regulering af præmien ikke skete med de aftalte 15 %, men kun med nettoprisindekset, …"

Selskabet har i skrivelse af 25/6 2003 til nævnet redegjort for sagen således:

"H.P.C. afgav den 27. september 1983 begæring om en pensionsordning (bilag ..). Det fremgår af begæringens boks 5, at forsikrede var revisor og af boks 28, at vor reguleringsaftale S 2 skulle gælde. Boks 28 er sandsynligvis udfyldt efter H.P.C.s underskrift på samme tid og af samme person, som har udfyldt boksene 22 - 26.

Policen blev udstedt den 12. december 1983 (bilag ..). Det fremgår af policens side 1 nederste linie og øverst på side 2, at præmieregulering skulle ske som anført i reguleringsaftale, som er vedlagt policen.

…

Den årlige præmie var på oprettelsestidspunktet 10.000 kr. Det blev aftalt, at præmien skulle reguleres hvert år den 1. september.

…

Kommentarer til advokat J.A.J.s anbringender

Præmien skal reguleres med 15% ifølge forsikringsbegæring og police.

Det fremgår ikke af begæringen og policen, at der skulle ske regulering med 15%. Det fremgår alene af reguleringsaftalen (bilag ..), hvor også reglerne for regulering i en præmiefritagelsesperiode er anført

Der er ikke aftalt nogen reguleringsaftale i tilfælde af præmiefritagelse.

Dette er forkert. Af ovennævnte sagsfremstilling fremgår tydeligt, at der adskillige steder i police, forsikringsbetingelser, korrespondance m.v. er henvist til en reguleringsaftale. Det fremgår direkte af policen, at reguleringsaftalen var vedlagt.

Der fremgår ikke af forsikringsbetingelserne, at regulering ved præmiefritagelse er pristalsregulering.

Som redegjort for i detaljer ovenfor henviser forsikringsvilkårene i §§ 3 og 4 til reguleringsaftalen, der derved er en del af aftalegrundlaget.

Forsikringsselskabet burde have rådgivet H.P.C. om ændring afregulering ved præmiefritagelse.

Det er vanskeligt i dag at sige, hvilken rådgivning forsikrede modtog i forbindelse med præmiefritagelsen. Ordlyden i reguleringsaftalen er imidlertid ganske klar.

…

Konklusion

Vi fastholder, at sagen i enhver henseende er behandlet korrekt og afviser derfor alle forsikredes krav i denne sag. Vi har ovenfor redegjort for, hvorfor vi mener, at forsikrede har modtaget reguleringsaftalen sammen med policen. Hvis forsikrede ikke har modtaget reguleringsaftalen har han, der er revisor og vant til at læse vanskelige tekster, i dokumenter og breve ved mange lejligheder fået anledning til at bede os om at få tilsendt et eksemplar af reguleringsaftalen. Det har han ikke gjort, og der er derfor en formodning for, at forsikrede har modtaget reguleringsaftalen i forbindelse med forsikringsaftalens indgåelse."

Med henvisning til selskabets bemærkninger har klagerens advokat i skrivelse af 22/7 2003 til nævnet anført en række underanbringender, herunder bl.a.:

"Klager gør gældende, at han aldrig har modtaget 'reguleringsaftale', og at der ikke er aftalt nogen reduceret reguleringsaftale.

…

Klager gør gældende, at det 'eksemplar' af en reguleringsaftale, som udskrives i 2002, ikke tidligere er klager bekendt, og at det pågældende 'eksemplar' er uden individuelt indhold.

…

Klager gør gældende, at Nordea Pensions udfyldelse af forsikringspolicen har været vilkårlig, idet Nordeas Pension ikke af den tilsendte forsikringsbegæring har kunne se, hvilke vilkår der skulle gælde. F.eks. er 15 %'s reguleringen ikke nævnt i forsikringsbegæringen.

…

Klager gør gældende, at forsikringsbegæringen er udfyldt af erhvervsassurandør J.S. og af Nordea Pensions hovedkontor. Dette fremgår bl.a. af begæringens rubrik 40. Klager har alene forsynet begæringen med sin underskrift.

…

Klager gør gældende, at et så væsentligt vilkår som en præmiereduktion burde have fremstået tydeligt og skriftligt, og ikke være 'gemt' i et mere sekundært dokument med en misvisende overskrift. Væsentlige vilkår bør være fremhævet og fremgå direkte af hoveddokumentet.

Klager gør gældende, at i et tilfælde som dette, hvor forsikringsbegæringen er udfyldt af en erhvervsassurandør, så kan der ikke stilles krav om, at klager foretager en minutiøs gennemgang af den tilsendte forsikringspolice og forsikringsbetingelser. Dette gælder også i tilfælde, hvor klager er uddannet revisor. Klager må anses for, i denne relation, at være forbruger.

Klager gør gældende, at ingen af de anførte pjecer og brochurer nævner noget om, at i en præmiefritagelsessituation vil der ske en reduktion i præmieindbetalingerne. Tværtimod henvises i flere brochurer og pjecer til, at opsparingstakten vil fortsætte uændret.

Klager gør gældende, at der i den uudfyldte reguleringsaftale er anført, at 'Reguleringsaftalen er udstedt på grundlag af forsikringstagerens begæring'. Klager har ikke i forbindelse med forsikringens tegning begæret, at der skulle ske en reduktion i tilfælde af præmiefritagelse.

Klager gør gældende, at bevisbyrden for, at der er aftalt en reguleringsaftale, og at det er reguleringsaftale 'S2', påhviler Nordea Pension.

…

Klager gør gældende, at forsikringsbetingelsernes § 3 og § 4 er uklare. Det anføres 'hvis' der er indgået en reguleringsaftale. Det kan ikke konstateres hvilken aftale der er der henvises til i givet fald. Der kan være tale om den oprindelige (mundtlig) eller en efterfølgende (skriftlig)."

Klagerens advokat har til støtte for sine anbringender henvist til en række retsregler, praksis og litteratur.

Med henvisning til advokatens anbringender anfører selskabet i skrivelse af 12/9 2003 til nævnet bl.a.:

"Vi vedlægger som bilag .. en ny kopi af klagerens begæring om forsikring af 27.9.1983. På den originale begæring er hovedkontorets noteringer skrevet med rødt, hvilket var instruksen til hovedkontoret dengang. På bilag .. er disse noteringer indrammet med en cirkel.

Det fremgår endvidere, at i hvert fald rubrikkerne 22 - 26 inkl. samt 28 og 40 er udfyldt på et andet tidspunkt end resten af begæringen. En sammenligning af cifferet 2 i rubrik 31 og 28 viser, at disse rubrikker er udfyldt af samme person, nemlig assurandør J.S., der ikke er ansat hos os mere.

Den af J.J. meget omtalte rubrik 28 er således efter vor opfattelse udfyldt med betegnelsen S 2 af assurandør J.S. selv og ikke af hovedkontoret.

Den beskrevne fremgangsmåde er helt almindelig, idet udfyldelsen af de nævnte rubrikker normalt vil kræve, at assurandøren har sine håndbøger i nærheden. 1. del af begæringen er udfyldt under et møde med kunden og resten ved assurandørens skrivebord senere samme dag.

I 1983 havde vi 7 forskellige reguleringsaftaler betegnet F, P, K, UF, L M og S. Kun 1 aftale indeholdt mulighed for regulering med op til 15% årligt, nemlig aftalen benævnt S.

Det forhold, at klageren ønskede mulighed for at få sin årlige præmie reguleret med op til 15% peger entydigt på, at reguleringsaftale S skulle være gældende. Det kan yderligere oplyses, at vi ikke havde mulighed for at tilbyde en reguleringsaftale af andet indhold, når klageren ønskede regulering med 15%.

Cifferet 2 i betegnelsen angiver, at ordningen bestod af 2 dele, i det konkrete tilfælde af en rateforsikring og af en invalideforsikring.

Formularen til reguleringsaftale S er tidligere fremlagt som bilag .. Reglen om pristalsregulering fremgår af side 1, næstsidste afsnit (og overskriften) sammenholdt med forsikringsbetingelserne (bilag ..) § 4, 3. sidste afsnit.

…

Efter vor opfattelse må det herefter lægges til grund,

at klageren har ønsket en præmieregulering, som nødvendiggjorde en aftale af den type, der internt er benævnt S, jfr. assurandør J.S.s udfyldelse af rubrik 28 i begæringen,

at klageren har modtaget reguleringsaftalen med samme indhold som bilag .. samt,

at klageren har accepteret indholdet af reguleringsaftalen, idet han i modsat fald ville have reklameret, hvilket ikke er sket."

Klagerens advokat gør endelig gældende, at selskabet - både i forbindelse med tegningen af forsikringen og på tidspunktet for ansøgningen om præmiefritagelse - har ydet klageren ansvarspådragende dårlig rådgivning om konsekvenserne af præmiefritagelsen, herunder om muligheden for, at klageren selv kunne indbetale den årlige præmie med tillæg på 15 % af foregående års præmie.

Hertil svarer selskabet, at invalidepension og præmiefritagelse er et samlet produkt, som ikke kan adskilles, hvorfor det ikke var muligt for klageren at få udbetalt invalidepension uden samtidig at overgå til pristalsreguleret præmiefritagelse. Som følge heraf har der ikke været noget alternativ at rådgive om, da klageren søgte om præmiefritagelse, hvorfor der heller ikke er grundlag for at selskabet ifalder et rådgivningsansvar.

Sekretariatet har desuden fået oplyst af selskabet, at der heller ikke er mulighed for, at forsikringstagere selv kan betale differencen mellem den pristalsregulerede præmiefritagelse og den årlige præmie med tillæg på 15 % af foregående års præmie, når udbetalingen af invalidepensionen er påbegyndt.

Af reguleringsaftalen fremgår bl.a.:

"Ret til regulering i præmiefritagelsesperioder - jfr. forsikringsbetingelsernes paragraf 4.

Aftalen om præmieregulering erstattes af regulering på grundlag af det i lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing til enhver tid anvendte reguleringspristal, dog maks. 15% p.a.

…

Genoptagelse af præmiebetalingen efter ydet præmiefritagelse.

Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at forudsætningen for fortsat præmiefritagelse ikke længere er til stede, genoptages præmiebetalingen med det beløb, som forsikringen gennem regulering er nået op på.

Forsikringen fortsætter herefter med regulering af præmien i henhold til den oprindelige aftale.

Reguleringsaftalen er udstedt på grundlag af forsikringstagerens begæring."

Af policen fremgår bl.a.:

"Invalidepension.

Pensionen bliver virksom i henhold til forsikringsbetingelsernes paragraf 4.

…

Regulering.

De i henhold til tryg forsikring's bonusregulativ tilskrevne bonusbeløb samt præmieregulering anvendes som anført i vedlagte reguleringsaftale."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 4 Invaliditetsydelser**

Definition af invaliditet. Ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse har forsikringstageren, når den forsikrede på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne, uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

…

Forsikringer med reguleringsaftale. Er forsikringen tegnet med en reguleringsaftale, gælder de i aftalen fastsatte bestemmelser for regulering i præmiefritagelsesperioden samt bestemmelserne for genoptagelse af regulering, såfremt den forsikredes erhvervsevne genvindes i en sådan grad, at forudsætningen for opnåelse af præmiefritagelse ikke er tilstede."

Nævnet udtaler:

Nævnet har gennemgået den omfattende sag og finder på dette grundlag, at det med fornøden klarhed fremgår, at den pågældende forsikring er tegnet med den i sagen fremlagte og i policen anførte reguleringsaftale.

Herefter og henset, til at klageren ikke med nærværende forsikringsaftale har mulighed for at opnå udbetaling af invalidepension uden samtidig at få pristalsreguleret præmiefritagelse, finder nævnet det ikke godtgjort, at selskabet har ydet mangelfuld rådgivning og herved har pådraget sig erstatningsansvar over for klageren.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand